

Onderwerpen Centraal Examen Bedrijfseconomie

HAVO

**Zo ontzettend veel
verschillende onderwerpen,
formules, hoofdstukken en
bladzijdes...**

**Zie in dit document per onderwerp
wat je moet weten, welke filmpjes
je kunt kijken en met welke
recente examenopgaven je kunt
oefenen.**

Wat vind je in dit overzicht?

- Per onderwerp beknopt opgesomd wat je moet kennen en kunnen;
- Links naar bijbehorende filmpjes;
- Links naar oude examenopgaven. Deze kun je allemaal terugvinden op www.ecobeco.nl. Ook de antwoorden vind je op deze website.
- Klik op de titel van een filmpje of jaartal van een opgave om de link te activeren.

Opgaven maken

- Neem dit serieus!
- Concentreer je, leg je telefoon weg, zoek een rustige werkplek;
- Schrijf je antwoorden op alsof je echt een examen maakt;
- Kijk als je klaar bent met de opgaven je antwoorden kritisch na;
- Snap je iets niet? Stel dan vragen aan je docent of via @ecobecojuf;
- Houd een lijstje bij met onderwerpen die je nog niet goed snapt of nog eens extra wilt oefenen.

Filmpjes die je écht even moet kijken

- Hoe moet ik leren voor het CE
Bedrijfseconomie?
- Wat kun je verwachten op het CE
Bedrijfseconomie?
- Slagen voor Bedrijfseconomie: dé ultieme
tips!

Domein A: Vaardigheden

Rekenen met procenten, indexcijfers, tabellen en grafieken

Kennen en kunnen	Hoe reken je met procenten? Hoe bepaal je bijvoorbeeld de verkoopprijs incl of excl BTW? Hoe reken je met indexcijfers? Wat betekent het als het indexcijfer van 2012 105 is?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Verkoopprijs berekenen • Indexcijfers • Procenten en promillages (1) • Procenten en promillages (2) • Breuken
Recente examenopgaven	<ul style="list-style-type: none"> • In bijna alle examenopgaven komen deze rekenvaardigheden aan bod.

Balans, W&V-rekening en liquiditeitsoverzicht en mutaties

Kennen en kunnen	Hoe ziet de balans eruit? Wat staat er op de W&V-rekening? Wat gebeurt er als er financiële feiten zijn? Hoe zien de mutaties op de balans en W&V-rekening eruit?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Balans, winst- en verliesrekening en mutaties
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2020-I, opgave 4

Domein B1: Persoonlijke financiële zelfredzaamheid

Verzekeren en consumptief krediet

Kennen en kunnen	Wat zijn de voordelen van wel of niet verzekeren? Wat is het verschil tussen een sommen- en een schadeverzekering? Welke consumptieve kredieten zijn er? Wat zijn verschillen met hypothecaire kredieten?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Verzekeren • Consumptief krediet
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-II, opgave 2 • 2022-I, opgave 4

Enkelvoudige en samengestelde interest

Kennen en kunnen	<p>Wat is het verschil tussen enkelvoudige en samengestelde interest? Hoe bereken je de contante waarde en de eindwaarde?</p>
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelvoudige en samengestelde interest • Uitgaven bij een lening • Samengestelde interest
Recente examen- opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2022-III, opgave 5 • 2021-I, opgave 5

Beleggen

Kennen en kunnen	Wat zijn de voor- en nadelen van vrijwillig en verplicht sparen? In welke vermogenstitels kun je allemaal beleggen? Verschillen in risico's en rendement tussen aandelen, obligaties en participaties in beleggingsfondsen noemen.
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Beleggen in aandelen, obligaties en participaties
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 2 • 2022-II, opgave 1 • 2021-I, opgave 3

Woning huren of kopen met behulp van een hypothecaire lening

Kennen en kunnen	<p>Wat zijn de voor- en nadelen van het kopen of huren van een woning? Aflossing, interest en schuldrest kunnen berekenen van een lineaire hypotheek en annuïteitenhypotheek. Uitleggen wat hypotheekrenteaf trek is.</p>
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Lineaire hypotheek • Annuïteitenhypotheek • Hypotheekrenteaf trek
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-II, opgave 3 • 2022-III, opgave 5 • 2021-I, opgave 4 • 2021-II, opgave 2 • 2020-I, opgave 5

Trouwen, geregistreerd partnerschap, samenwonen en scheiden

<p>Kennen en kunnen</p>	<p>Wat zijn de verschillen tussen trouwen, geregistreerd partnerschap en samenwonen? Wat zijn huwelijkse voorwaarden? Wat is in gemeenschap van goederen trouwen? Hoe wordt een huwelijk beëindigd?</p>
<p>Video's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samenlevingsvormen
<p>Recente examen-opgaven</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2022-II, opgave 3 • 2020-I, opgave 5 • Voorbeeldexamen, opgave 5

Domein B2: Oprichten van een eenmanszaak

Eigen onderneming starten

Kennen en kunnen	Wat zijn de voordelen en nadelen van werken in loondienst t.o.v. het hebben van een eigen onderneming? Wat staat er allemaal in een ondernemingsplan? Wat is een SWOT-analyse?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Eigen onderneming starten • SWOT-analyse
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 2 • 2022-I, opgave 5 • 2022-II, opgave 5 • 2022-III, opgave 2 • 2021-III, opgave 2 • Voorbeeldexamen, opgave 2

Domein B3: Van eenmanszaak naar rechtspersoon

Rechtsvormen

Kennen en kunnen	<p>Wat is het verschil tussen een natuurlijk persoon en een rechtspersoon? Eenmanszaak, VOF, BV, NV, Vereniging, Stichting: Wat zijn de verschillen en overeenkomsten? Wanneer kies je voor welke rechtsvorm? Hoe richt je deze rechtsvormen op? Welke bevoegdheden hebben de verschillende organen binnen deze rechtsvormen? Welke belasting moet er worden betaald? Wat is surseance van betaling en faillissement?</p>
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Rechtsvormen
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 6 • 2022-I, opgave 2 • 2022-II, opgave 2 • 2022-II, opgave 5 • 2021-I, opgave 6 • 2021-II, opgave 2

Domein B4: Perspectief op de organisatie

Organisaties en maatschappij

Kennen en kunnen	Hoe dragen organisaties bij aan maatschappelijke behoeften? Wat is marktaandeel en hoe bereken je het?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Marktaandeel
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 1

Domein C2: Personeelsbeleid

Personeelsbeleid

Kennen en kunnen	Wat zijn individuele en collectieve arbeidsovereenkomsten? Wat is ZZP? Hoe wordt een arbeidsovereenkomst beëindigd? Wat doet een vakbond? En de OR?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Personeelsbeleid
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 4 • 2022-I, opgave 2 • 2022-III, opgave 5 • 2021-I, opgave 2 • 2021-II, opgave 1 • 2020-I, opgave 6

Domein D2: Financieren

Eigen vermogen

<p>Kennen en kunnen</p>	<p>Aandelenvermogen, geplaatst aandelenvermogen, aandelen in portefeuille. Gewoon vs. preferent aandelenvermogen. Nominale waarde van een aandeel, emissiekoers van een aandeel, beurskoers per aandeel. Reserves: hoe ontstaan ze? Intrinsieke waarde (per aandeel). Dividend en dividendbelasting.</p>
<p>Video's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aandelen en hun plek op de balans • Winstverdeling • Maatschappelijk en geplaatst aandelenkapitaal • Emissie van aandelen en agio • Intrinsieke waarde
<p>Recente examen-opgaven</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-II, opgave 1 • 2022-II, opgave 5 • 2021-I, opgave 1 • 2020-I, opgave 1

Vreemd vermogen

Kennen en kunnen	Lang vreemd vermogen: hypothecaire lening, onderhandse lening, (converteerbare) obligatielening. Kort vreemd vermogen: rekening-courantkrediet, afnemerskrediet, leverancierskrediet
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Lang vreemd vermogen • Converteerbare obligatielening • Afnemers- en leverancierskrediet
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2022-II, opgave 5 • 2022-I, opgave 3 • 2020-I, opgave 2

Vermogensmarkt

Kennen en kunnen	Vermogensmarkt: geldmarkt en kapitaalmarkt. Onderhands vs. openbaar vermogen. Wie opereren er op de vermogensmarkt?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Vermogensmarkt
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 1

Domein E2: Marketingbeleid

Marketingbeleid

Kennen en kunnen	<p>Wat zijn marketingdoelstellingen? Wat is het verschil tussen B2B, B2C, C2B en C2C? Wat zijn de voor- en nadelen van sponsoring van een bedrijf? Wat is de marketingmix? Hoe worden de 4 P's ingezet?</p>
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Marketingmix en de 4 p's • Berekening van het marktaandeel
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 1 • 2023-II, opgave 6 • 2022-I, opgave 5 • 2022-III, opgave 2 • 2022-III, opgave 6 • 2021-II, opgave 6 • 2021-III, opgave 2 • 2020-I, opgave 2

Domein F2: Kosten- en winstvraagstukken

Voorraadberekeningen

Kennen en kunnen	Beginvoorraad, eindvoorraad, inkopen, inkoopwaarde van de omzet
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Voorraad, inkopen en inkoopwaarde van de omzet</u>
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • <u>2022-II, opgave 2</u> • <u>2022-III, opgave 1</u> • <u>2021-III, opgave 4</u>

Afschrijven

Kennen en kunnen	Het berekenen van de afschrijvingen, het afschrijvingspercentage en de boekwaarde.
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Afschrijven • Voorbeeldopgave
Recente examenopgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2022-II, opgave 2 • 2021-III, opgave 5 • Voorbeeldopgave

Begrote en werkelijke winst

Kennen en kunnen	Het berekenen van de begrote en gerealiseerde resultaten. Berekenen van de verkoopprijs inclusief belasting. Bereken van de te vorderen BTW, te betalen BTW en af te dragen BTW.
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • BTW • Berekenen van de verkoopprijs
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 3 • 2023-II, opgave 4 • 2022-II, opgave 2 • 2022-III, opgave 2 • 2021-II, opgave 4 • 2021-III, opgave 4

Break-evenanalyse

Kennen en kunnen	Berekenen van de break-evenafzet en break-evenomzet. Rekenen met de dekkingsbijdrage. De break-evenanalyse aflezen en tekenen in een grafiek.
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Constate en variabele kosten • Break-evenanalyse • Dekkingsbijdrage
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-II, opgave 5 • 2022-I, opgave 2 • 2022-II, opgave 4

Domein F1:

**Vastleggen van financiële en
niet-financiële informatie**

Nog te betalen bedragen, nog te ontvangen bedragen, vooruitbetaalde bedragen en vooruitontvangen bedragen

Kennen en kunnen	<p>Kosten vs. uitgaven en opbrengsten vs. ontvangsten. Overlopende posten: nog te betalen bedragen, nog te ontvangen bedragen, vooruitbetaalde bedragen, vooruitontvangen bedragen</p>
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Kosten, uitgaven, opbrengsten en ontvangsten • Kosten vs. uitgaven en pbrengsten vs. ontvangsten • Vooruitbetaalde bedragen • Vooruitontvangen bedragen • Nog te ontvangen bedragen • Nog te betalen bedragen
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 6 • 2021-II, opgave 4 • 2021-III, opgave 3

Interne verslaggeving

Kennen en kunnen	Balans, winst- en verliesrekening, liquiditeitsoverzicht en financiële feiten. Financieringsresultaat en bedrijfsresultaat. Kosten vs. uitgaven en opbrengsten vs. ontvangsten.
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Balans, winst- en verliesrekening, liquiditeitsoverzicht • Wat komt er op de winst- en verliesrekening en het liquiditeitsoverzicht als je een lening hebt? • Het berekenen van de balanspost voorraad • Het berekenen van de ontvangsten uit verkopen • Het berekenen van de uitgaven aan crediteuren
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 6 • 2022-II, opgave 2 • 2021-I, opgave 6

Financiële planning

Kennen en kunnen	Begrote beginbalans, resultatenbegroting, liquiditeitsbegroting en geprojecteerde eindbalans
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Begrotingen bij het starten van een onderneming</u>
Recente examenopgaven	

Kritische succesfactoren en kritische prestatie-indicatoren

Kennen en kunnen	Wat zijn kritische succesfactoren en kritische prestatie-indicatoren?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • KSF en KPI
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 5 • 2023-II, opgave 5 • 2022-II, opgave 6

Domein G: Verslaggeving

Externe verslaggeving

<p>Kennen en kunnen</p>	<p>Jaarrekening: balans, winst- en verliesrekening, toelichting. Welke balansposten zien we aan de debetzijde: Immateriële vaste activa: vergunningen, goodwill, Materiele vaste activa: gebouwen, inventaris Financiële vaste activa: deelnemingen, Vlottende activa: voorraden, vorderingen, effecten, Liquide middelen: kas, bank. En aan de creditzijde van de balans? Eigen vermogen: geplaatst aandelenkapitaal, reserves, winst Voorzieningen: groot onderhoud, pensioen, Lang vreemd vermogen: hypothecaire lening, onderhandse lening, obligatielening, Kort vreemd vermogen: crediteuren, nog te betalen bedragen. En wat staat er op de W&V-rekening? Omzet, inkoopwaarde van de omzet, brutowinst, kosten, nettowinst.</p>
<p>Video's</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Externe jaarrekening
<p>Recente examen-opgaven</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 2022-III, opgave 6

Liquiditeitskengetallen

Kennen en kunnen	Current ratio en Quick ratio. Kengetallen vergelijken. Welke invloed heeft bijvoorbeeld de verkoop van goederen op de liquiditeitskengetallen?
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Liquiditeitskengetallen
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2022-I, opgave 5 • 2022-II, opgave 5 • Voorbeeldexamen, opgave 3

Solvabiliteitskengetallen

Kennen en kunnen	<p>Wat is solvabiliteit? In hoeverre is een onderneming in staat zijn schuld terug te betalen?</p>
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Solvabiliteitskengetallen
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-I, opgave 2 • 2022-I, opgave 5 • 2022-II, opgave 5 • 2020-I, opgave 3 • Voorbeeldexamen, opgave 3

Cashflow

Kennen en kunnen	Cashflow: Nettowinst uit gewone bedrijfsuitoefening + afschrijvingen.
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Cashflow
Recente examen-opgaven	

Rentabiliteitskengetallen

Kennen en kunnen	Rentabiliteit: resultaat per aandeel, cashflow per aandeel, REV, RTV, IVV.
Video's	<ul style="list-style-type: none"> • Rentabiliteitskengetallen (1) • Rentabiliteitskengetallen (2)
Recente examen-opgaven	<ul style="list-style-type: none"> • 2023-II, opgave 1 • 2020-I, opgave 3

Tot slot...

De laatste puntjes op de i

Oefen nog een keer met een heel examen!

- Doe dit serieus
- Leg je telefoon weg
- Formuleer je antwoorden, zoals je ook op het examen zou doen
- Kijk je antwoorden kritisch na
- Stel vragen als je iets niet begrijpt

**Kijk het eindexamenspreekuur van NOS
Stories op YouTube (even eventueel dat
van voorgaande jaren)**

[2023](#)

[2022](#)

Heel veel succes!

www.ecobeco.nl

Oefen alle oude examenvragen handig
gerangschikt op onderwerp!

En volg ons op Instagram, TikTok en
YouTube @ecobecojuf

